

Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a treia)

14 decembrie 2023*

„Trimitere preliminară – Protecția datelor cu caracter personal – Regulamentul (UE) 2016/679 – Articolul 82 – Dreptul la despăgubiri și răspunderea – Noțiunea de «prejudiciu moral» – Publicarea online a ordinii de zi a ședinței unui consiliu municipal, care include date cu caracter personal – Publicare fără consimțământul persoanelor vizate – Cerere a acestor persoane având ca obiect despăgubirea pentru prejudiciul moral”

În cauza C-456/22,

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de Landgericht Ravensburg (Tribunalul Regional din Ravensburg, Germania), prin decizia din 30 iunie 2022, primită de Curte la 8 iulie 2022, în procedura

VX,

AT

împotriva

Gemeinde Ummendorf

CURTEA (Camera a treia),

compusă din doamna K. Jürimäe, președintă de cameră, domnii N. Piçarra, M. Safjan, N. Jääskinen (raportor) și M. Gavalec, judecători,

avocat general: domnul N. Emiliou,

grefier: domnul A. Calot Escobar,

având în vedere procedura scrisă,

luând în considerare observațiile prezentate:

- pentru AT și VX, de O. Leuze, Rechtsanwalt;
- pentru Gemeinde Ummendorf, de A. Staudacher, Rechtsanwalt;

* Limba de procedură: germana.

– pentru Irlanda, de M. Browne, A. Joyce și M. Tierney, în calitate de agenți, asistați de D. Fennelly, BL;

– pentru Comisia Europeană, de A. Bouchagiar, M. Heller și H. Kranenborg, în calitate de agenți,

având în vedere decizia de judecare a cauzei fără concluzii, luată după ascultarea avocatului general,

pronunță prezenta

Hotărâre

- 1 Cererea de decizie preliminară privește interpretarea articolului 82 alineatul (1) din Regulamentul (UE) 2016/679 al Parlamentului European și al Consiliului din 27 aprilie 2016 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și privind libera circulație a acestor date și de abrogare a Directivei 95/46/CE (Regulamentul general privind protecția datelor) (JO 2016, L 119, p. 1, denumit în continuare „RGPD”).
- 2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între două persoane fizice, AT și VX, pe de o parte, și Gemeinde Ummendorf (comuna Ummendorf, Germania), pe de altă parte, în legătură cu acordarea de daune interese, în temeiul articolului 82 alineatul (1) din RGPD, cu titlu de reparație pentru suferințele (*pretium doloris*) pe care afirmă că le-au suportat ca urmare a divulgării fără consimțământul lor a datelor lor cu caracter personal pe site-ul internet al acestei comune.

Cadrul juridic

- 3 Considerentul (146) prima, a treia și a șasea teză din RGPD are următorul cuprins:
„Operatorul sau persoana împuternicită de operator ar trebui să plătească despăgubiri pentru orice prejudiciu pe care o persoană îl poate suferi ca urmare a unei prelucrări care încalcă prezentul regulament. [...] Conceptul de prejudiciu ar trebui interpretat în sens larg, din perspectiva jurisprudenței Curții de Justiție [a Uniunii Europene], într-un mod care să reflecte pe deplin obiectivele prezentului regulament. [...] Persoanele vizate ar trebui să primească despăgubiri integrale și eficiente pentru prejudiciul pe care le-au suferit. [...]”
- 4 Articolul 5 alineatul (1) litera (a) din acest regulament, intitulat „Principii legate de prelucrarea datelor cu caracter personal”, prevede:
„Datele cu caracter personal sunt:
(a) prelucrate în mod legal, echitabil și transparent față de persoana vizată («legalitate, echitate și transparență»”).
- 5 Articolul 82 din regulamentul menționat, intitulat „Dreptul la despăgubiri și răspunderea”, prevede la alineatul (1):
„Orice persoană care a suferit un prejudiciu material sau moral ca urmare a unei încălcări a prezentului regulament are dreptul să obțină despăgubiri de la operator sau de la persoana împuternicită de operator pentru prejudiciul suferit.”

Litigiul principal și întrebarea preliminară

- 6 La 19 iunie 2020, fără acordul reclamantilor din litigiul principal, comuna Ummendorf a publicat pe internet ordinea de zi a unei ședințe a consiliului municipal, în care numele acestora erau menționate în mai multe rânduri, precum și o hotărâre pronunțată la 10 martie 2020 de Verwaltungsgericht Sigmaringen (Tribunalul Administrativ din Sigmaringen, Germania), care le menționa de asemenea numele și prenumele, precum și adresa domiciliului. Aceste documente au fost accesibile pe pagina principală a site-ului internet al comunei respective până la 22 iunie 2020.
- 7 Considerând că această publicare încălca RGPD și că comuna Ummendorf acționase în mod intenționat din moment ce numele celorlalte părți din procedura care a condus la pronunțarea hotărârii menționate fuseseră eliminate, reclamantii din litigiul principal au solicitat comunei să repare prejudiciul moral pe care susțineau că l-au suferit, în sensul articolului 82 alineatul (1) din acest regulament. Aceștia consideră că divulgarea ilegală a datelor cu caracter personal ale unei persoane constituie un „prejudiciu”, în sensul acestei dispoziții, fără să poată fi invocat un „*prag de minimis*”, care ar fi contrar economiei RGPD și efectului disuasiv al dispoziției menționate.
- 8 În schimb, comuna Ummendorf apreciază că repararea unui „prejudiciu moral”, în sensul articolului 82 alineatul (1) din RGPD, necesită demonstrarea unui dezavantaj semnificativ și a unei atingeri obiective și concrete aduse unor interese personale.
- 9 Sesizat în apel de părțile din litigiul principal, Landgericht Ravensburg (Tribunalul Regional din Ravensburg, Germania), care este instanța de trimitere, consideră că, prin publicarea pe internet a datelor cu caracter personal ale reclamantilor din litigiul principal, comuna Ummendorf a încălcat articolul 5 alineatul (1) litera (a) din RGPD. Instanța de trimitere ridică totuși problema dacă această publicare a cauzat reclamantilor menționați un prejudiciu moral, în sensul articolului 82 alineatul (1) din acest regulament, astfel încât ei au dreptul la plata unei despăgubiri pentru suferințele ocazionate.
- 10 În special, această instanță apreciază că simpla pierdere a controlului asupra datelor cu caracter personal ale reclamantilor din litigiul principal nu este suficientă pentru a caracteriza un prejudiciu moral, în sensul articolului 82 alineatul (1) din RGPD. Ea consideră că, pentru a admite existența unui prejudiciu moral, trebuie depășit un „*prag de minimis*” și că nu aceasta este situația atunci când persoanele vizate nu au pierdut controlul asupra datelor lor decât pentru o scurtă perioadă, fără ca acest lucru să le fi cauzat un dezavantaj semnificativ și fără să fi fost demonstrată o atingere obiectivă și concretă adusă intereselor lor personale.
- 11 În aceste condiții, Landgericht Ravensburg (Tribunalul Regional din Ravensburg) a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarea întrebare preliminară:

„Noțiunea de prejudiciu moral care figurează la articolul 82 alineatul (1) din RGPD trebuie interpretată în sensul că ipoteza unui prejudiciu moral necesită un dezavantaj semnificativ și o atingere obiectivă și concretă adusă unor interese personale sau este suficientă în acest scop simpla pierdere pe termen scurt a capacității persoanei vizate de a dispune în mod suveran de datele sale, ca urmare a publicării datelor cu caracter personal pe internet, pentru o perioadă de câteva zile, care a rămas fără consecințe semnificative sau negative pentru persoana vizată?”

Cu privire la întrebarea preliminară

- 12 Prin intermediul întrebării formulate, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă articolul 82 alineatul (1) din RGPD trebuie interpretat în sensul că se opune unei reglementări naționale sau unei practici naționale care stabilește un „prag *de minimis*” pentru a caracteriza un prejudiciu moral cauzat printr-o încălcare a acestui regulament.
- 13 În această privință, trebuie amintit că această dispoziție prevede că „[o]rice persoană care a suferit un prejudiciu material sau moral ca urmare a unei încălcări a prezentului regulament are dreptul să obțină despăgubiri de la operator sau de la persoana împuternicită de operator pentru prejudiciul suferit”.
- 14 Astfel cum a subliniat Curtea, din modul de redactare a articolului 82 alineatul (1) din RGPD reiese că existența unui „prejudiciu” care a fost „suferit” constituie una dintre condițiile dreptului la despăgubiri prevăzut de dispoziția menționată, la fel ca și existența unei încălcări a acestui regulament și a unei legături de cauzalitate între acest prejudiciu și această încălcare, aceste trei condiții fiind cumulative [Hotărârea din 4 mai 2023, Österreichische Post (Prejudiciu moral legat de prelucrarea datelor cu caracter personal), C-300/21, EU:C:2023:370, punctul 32, și Hotărârea din 14 decembrie 2023, Natsionalna agentsia za prihodite, C-340/21, punctul 77]. Rezultă că aceste trei condiții sunt necesare și suficiente pentru un drept la repararea prejudiciului, în sensul dispoziției menționate.
- 15 Având în vedere lipsa oricărei trimiteri în articolul 82 alineatul (1) din RGPD la dreptul intern al statelor membre, noțiunea de „prejudiciu moral”, în sensul acestei dispoziții, trebuie să primească o definiție autonomă și uniformă, proprie dreptului Uniunii [a se vedea în acest sens Hotărârea din 4 mai 2023, Österreichische Post (Prejudiciu moral legat de prelucrarea datelor cu caracter personal), C-300/21, EU:C:2023:370, punctele 30 și 44].
- 16 Din această perspectivă, întemeindu-se pe considerații de ordin în același timp literal, sistemic și teleologic, Curtea a interpretat articolul 82 alineatul (1) din RGPD în sensul că se opune unei norme sau unei practici naționale care subordonează obținerea de despăgubiri pentru un „prejudiciu moral”, în sensul acestei dispoziții, condiției ca prejudiciul suferit de persoana vizată să fi atins un anumit grad de gravitate [Hotărârea din 4 mai 2023, Österreichische Post (Prejudiciu moral legat de prelucrarea datelor cu caracter personal), C-300/21, EU:C:2023:370, punctul 51, și Hotărârea din 14 decembrie 2023, Natsionalna agentsia za prihodite, C-340/21, punctul 78].
- 17 Astfel, nu se poate considera că, în plus față de cele trei condiții enunțate la punctul 14 din prezenta hotărâre, pot fi adăugate alte condiții de angajare a răspunderii prevăzute la articolul 82 alineatul (1) din RGPD, precum caracterul semnificativ al prejudiciului sau caracterul obiectiv al atingerii aduse.
- 18 Rezultă că articolul 82 alineatul (1) din RGPD nu impune ca, în urma unei încălcări dovedite a dispozițiilor acestui regulament, „prejudiciul moral” invocat de persoana în cauză să trebuiască să atingă un „prag *de minimis*” pentru ca acest prejudiciu să poată fi reparat.
- 19 Această interpretare este confirmată de considerentul (146) a treia teză al RGPD, în care se arată că „[c]onceptul de prejudiciu ar trebui interpretat în sens larg, din perspectiva jurisprudenței Curții [...], într-un mod care să reflecte pe deplin obiectivele [acestui regulament]”. Or, această concepție largă a noțiunii de „prejudiciu”, preferată de legiuitorul Uniunii, ar fi contrazisă dacă

noțiunea menționată ar fi circumscrisă numai prejudiciilor de o anumită gravitate, în special în ceea ce privește durata perioadei în care consecințele negative ale încălcării regulamentului menționat au fost suferite de persoanele în cauză [a se vedea în acest sens Hotărârea din 4 mai 2023, Österreichische Post (Prejudiciu moral legat de prelucrarea datelor cu caracter personal), C-300/21, EU:C:2023:370, punctul 46, și Hotărârea din 14 decembrie 2023, Natsionalna agentsia za prihodite, C-340/21, punctul 81].

- 20 În plus, o asemenea interpretare este conformă cu unul dintre obiectivele RGPD care constă în asigurarea unui nivel consecvent și ridicat de protecție a persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal în cadrul Uniunii. Astfel, a condiționa obținerea de despăgubiri pentru un prejudiciu moral de un anumit prag de gravitate ar risca să aducă atingere coerenței regimului instituit prin acest regulament, întrucât graduarea unui asemenea prag, de care ar depinde sau nu posibilitatea de a obține despăgubirea menționată, ar putea fluctua în funcție de aprecierea instanțelor sesizate [a se vedea în acest sens Hotărârea din 4 mai 2023, Österreichische Post (Prejudiciu moral legat de prelucrarea datelor cu caracter personal), C-300/21, EU:C:2023:370, punctele 48 și 49].
- 21 O persoană vizată de o încălcare a RGPD care a produs consecințe negative împotriva sa este însă obligată să demonstreze că aceste consecințe constituie un prejudiciu moral, în sensul articolului 82 din acest regulament [a se vedea în acest sens Hotărârea din 4 mai 2023, Österreichische Post (Prejudiciu moral legat de prelucrarea datelor cu caracter personal), C-300/21, EU:C:2023:370, punctul 50, și Hotărârea din 14 decembrie 2023, Natsionalna agentsia za prihodite, C-340/21, punctul 84]. Astfel, simpla încălcare a dispozițiilor acestui regulament nu este suficientă pentru a conferi un drept la despăgubiri [Hotărârea din 4 mai 2023, Österreichische Post (Prejudiciu moral legat de prelucrarea datelor cu caracter personal), C-300/21, EU:C:2023:370, punctul 42].
- 22 În aceste condiții, deși nimic nu se opune ca publicarea pe internet a unor date cu caracter personal și pierderea consecutivă a controlului asupra acestora pe o perioadă scurtă să poată cauza persoanelor vizate un „prejudiciu moral”, în sensul articolului 82 alineatul (1) din RGPD, care dă dreptul la despăgubiri, mai este necesar ca aceste persoane să demonstreze că au suferit efectiv un asemenea prejudiciu, oricât de nesemnificativ ar fi el.
- 23 Având în vedere motivele care precedă, este necesar să se răspundă la întrebarea adresată că articolul 82 alineatul (1) din RGPD trebuie interpretat în sensul că se opune unei reglementări naționale sau unei practici naționale care stabilește un „prag *de minimis*” pentru a caracteriza un prejudiciu moral cauzat de o încălcare a acestui regulament. Persoana vizată este obligată să demonstreze că consecințele acestei încălcări pe care pretinde că le-a suferit constituie un prejudiciu care se diferențiază de simpla încălcare a dispozițiilor regulamentului menționat.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 24 Întrucât, în privința părților din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a treia) declară:

Articolul 82 alineatul (1) din Regulamentul (UE) 2016/679 al Parlamentului European și al Consiliului din 27 aprilie 2016 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și privind libera circulație a acestor date și de abrogare a Directivei 95/46/CE (Regulamentul general privind protecția datelor)

trebuie interpretat în sensul că

se opune unei reglementări naționale sau unei practici naționale care stabilește un „prag *de minimis*” pentru a caracteriza un prejudiciu moral cauzat de o încălcare a acestui regulament. Persoana vizată este obligată să demonstreze că consecințele acestei încălcări pe care pretinde că le-a suferit constituie un prejudiciu care se diferențiază de simpla încălcare a dispozițiilor regulamentului menționat.

Semnături